

הרסטורטור

לא, זה לא חלק במנוע המכנית או קרוב משפחה של האלטרנטור. הרסטורטור - רפאי בעברית - הוא מומחה לשיפוץ ולשחזור של דברי אמנות ורהיטים עתיקים. נכון, אין הרבה מקצוענים כאלה במקומותינו, אבל בכל זאת, אחד ומיוחד כזה פגשה דפנה קינן במושב בצרה [דפנה קינן]

בין הפרדסים של בצרה, בתוך האנגר גדול ועמוס כלי עבודה, רהיטים מפורקים, הרבה בלאגן וכלב אחד, עובד ירמי זטלנד על שחזור רהיטים. את המקצוע, הנדיר במחוזותינו, הוא למד בפירנצה, בירת הרסטורציה. נטול מניירות של אמן או של איש העולם הגדול, הוא עובד בארץ על שחזור רהיטים עתיקים בעלי ערך אמיתי, וכן על שיפוץ של רהיטים ישנים בעלי ערך סנטימנטלי בלבד, והכל עם אותה התלהבות וברק בעיניים.

אל הרסטורציה הגיע זטלנד, בן 34, יליד תל אביב, כמו כל דבר אחר בחייו. הוא נתקל במקרה בדברים שעושים לו טוב והולך איתם עד הסוף. כילד השתתף זטלנד כמעט בכל סדנה אפשרית שהתקיימה בביתן הלנה רובינשטיין - ציור, רישום, פיסול, דפוס משי וחריתה.

בתום התואר הראשון בעבודה סוציאלית דווקא, החליט לחזור אל אהבתו הישנה - האמנות, והחל ללמוד צביעה אומנותית אצל אמן סקוטי החי בארץ. השניים מצאו שפה משותפת וזטלנד נשאר לעבוד אצלו בסטודיו במשך שנה. אז כבר הבשילה בליבו ההחלטה לעזוב את הארץ וללמוד עיצוב, והוא נסע לאיטליה עם אביו כדי למצוא בית ספר מתאים. במשך עשרה ימים הסתובבו השניים בין 13 בתי ספר, מקומו שליד שווייץ ועד סיינה. "התלבטתי בהתחלה בין עיצוב מוצר לרסטורציה, וכשהגעתי לפלאצו ספינלי בפירנצה, ידעתי ששם אני רוצה להישאר. באתי עם תיק עבודות שלא כל כך התאים למה שבית הספר מחפש. בדרך כלל, מי שבא ללמוד רסטורציה, לא מגיע מעולם האמנות אלא מרקע של כימיה ופיזיקה. מנהל בית הספר הבהיר לי שרסטורציה היא לא אמנות, אלא מדע, אבל אני התעקשתי ובתוך שבועיים, כבר התחלתי ללמוד."

שורת המעצבים

(1) קערה מעץ אגוז נעשתה בחריטה על יד אבי דניאל בניל 13. הקערה צופתה בעלי זהב (3/4 קאראט), במיטת הזהבת מים, ובלכה המאפשרת שימוש לאוכל

(2) מחסן הרהיטים של המסטר סימונה קיאוג'י מאיטליה. כאן מתבצעות כל עבודות הרסטורציה של פריטים מזהבים ומוכספים. הרהיטים הטוסקניים מהמאה ה-18 וה-19 הם עבודות שממתינות לשיפוץ

(3) דלתות כניסה לבית, במקור מאסמטרס, שעברו התאמה לבית פרטי ברמת השרון. רסטורציה לדלתות, התאמה למסגרת צביעה

[סטאז' אצל הצ'יארונים]

הוא אחד היחידים בארץ שנאמן לשיטות העבודה המסורתיות ומקפיד לעבוד עם חומרים טבעיים. "כל הרעיון של רסטורציה הוא שגם עוד מאה שנה יוכלו לעשות תיקונים ברהיט. הדבקים החמים בהם אני משתמש - דבק שור, דבק ארנבות ודבק דגים - מתכווצים ומתרחבים יחד עם העץ ולכן לא פוגעים ברהיט. בנוסף, ניתן לפרק אותם בעזרת התות מים וחומס, מבלי לפגוע בעץ. השימוש בדבקים רגילים או בברגים ומסמרים פוגע בעץ כיוון שההתכווצות וההתרחבות שלהם שונה ממנו".

[עבודה דקדקנית]

העבודה על כל רהיט היא עבודה מדוקדקת מאוד, האורכת ומן רב. זטלנד בודק את הרהיט ולומד באילו חומרים השתמשו להרכבתו ומה התיקונים שיש לבצע בו. לאט לאט הוא מפרק את הרהיט לחלקים ומתחיל לעבוד על שחזור הפרטים החסרים בו - עץ שנפגע ממכה ויש להשלימו לחתיכה שלמה, עיטורי פורמיקה שהתיישנו, חידוש צבע ופוליטורה. כשהוא נדרש לפרטים ספציפיים, הוא פונה לבעלי מקצוע המתמחים בתחום. "ההתמחות של הרסטורטור היא רק בהיבט אחד, ובמקרה שלי זה עץ. כשאני צריך עבודת גילוף, ריפוד או חריטה, אני פונה לבעלי מקצוע. אם חסרה לי ידית, אני צריך להזמין אותה אצל אומן שמכין אותה כמו שמכינים תכשיט".

כדי לא להרגיש שהעבודה המדויקת והסיזיפית מסרסת אותו, ממשיך זטלנד לעסוק בצביעה אומנותית של רהיטים ובונה רהיטים ייחודיים לפי הזמנה. "אני מנסה להשתמש בכל מה שאני יודע מהרסטורציה בשביל הצביעה האומנותית, אבל בלי לזמור על החוקים. אני מעררב חומרים שלא צריך לערבב ומשתמש בכלים שאסור להשתמש בהם. אם אני לא אצור דברים משל עצמי, אני איחנק". פעם בשבוע הוא גם מלמד את סודות המקצוע, תוך כדי עבודה על רהיטים שתלמידיו מביאים מהבית, שואף לשלב את אהבתו למקצוע עם עבודה סוציאלית, ומקווה שבעתיד יוכל לקחת תחת חסותו ילדים בעייתיים ולעבוד איתם כחלק מתהליך טיפולי.

לימודי הרסטורציה כללו קורסים בנגרות עתיקה, גילוף, הטבעת פורניר לדקורציה, עיצוב ושרטוט ידני, וכן לימודים עיוניים של ביולוגיה וטכנולוגיה של העץ והיסטוריה של הרהיטים. "פלאצו ספינלי" ממוקם במרכז פירנצה, והפקולטות השונות נמצאות משני צידי נהר ארנו. בית הספר תומחה בכל סוגי ההתמחויות - בד, ברזל, אבן, פרסקו ועץ. המורים המלמדים בבית הספר מתחלפים כמעט כל שנה והם כולם רסטורטורים פעילים. במקביל ללימודים, עבד זטלנד כשוליה בסטודיו מקומי. מר של הוריו הכיר לו את דמי הקהילה היהודית, מורה להיסטוריה של האמנות באקדמיה בעיר, והיא הציגה אותו בפני משפחת צ'יארוגי - דור רביעי לרסטורטורים בפירנצה.

"כל אחד צהריים הייתי מגיע לסטודיו של צ'יארוגי ועובד איתם על רהיטים פלורנטינים וטוסקניים. הסתובבתי איתם בין בעלי המלאכה השונים ולמדתי מה שאף בית ספר לא יכול ללמד. היחס לעבודה שונה שם לחלוטין ממה שאנחנו מכירים פה. חוץ מזה שבצהריים אוכלים נחמים, יש המון כבוד לרסטורטורים מצד הלקוחות, שמוכנים להמתין שנה לקבלת הרהיט שלהם, והרבה כבוד למקצוע בין הרסטורטורים עצמם, שחולקים מידע ומשתפים פעולה".

[דבק שור, ארנבות או דגים]

אחרי שנה, חזר זטלנד לארץ. "בית הספר לא דורש סיום של שלוש שנות לימוד, אלא מעניק תארים שונים בתום כל שנה", הוא מסביר. הוא החל לבדוק את השוק הישראלי ומהר מאוד הבין שהוא לבד במערכה. הרסטורטורים המעטים שעובדים כאן בשיטות אירופאיות היו מאוד חשדנים כלפיו ולא שיתפו איתו פעולה. תקופה מסוימת עבד עם רסטורטור רוסי שחי בירושלים, עד שלפני ארבע שנים החל לעבוד באופן עצמאי בסטודיו ששכר בבצרה. עם הזמן רכש לעצמו זטלנד שם של איש מקצוע איכותי ושל אדם שנעים לעבוד איתו. הוא עובד על רהיטים של אנשים פרטיים, בעיקר אנגלו-סקסיים שהביאו איתם ריהוט עתיק מארצות מוצאם או קנו פריטים בעלי ערך, אך גם על רהיטים ישנים שאין להם ערך שוק אלא ערך סנטימנטלי. כמו כן, הוא עובד עם מוויאונים בפרויקטים מיוחדים. זטלנד

